

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

SSN Adam Roch

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie del. do Prokuratury Krajowej w Departamencie do Spraw Wojskowych Marty Rzepy,
w sprawie **E.B., L.K.**,
oskarżonych z art. 231 § 2 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 29 października 2025 r.,
apelacji wniesionej przez prokuratora - na niekorzyść
od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt So 16/23,

**utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, a kosztami sądowymi
postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.**

Marek Motuk Igor Zgoliński Adam Roch

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	I KA 22/24
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		

Wojskowy Sad Okręgowy w Warszawie sygn. So 16/23

1.2. Podmiot wnoszący apelację		
☒ oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
☐ oskarżyciel posiłkowy		
☐ oskarżyciel prywatny		
☐ obrońca		
☐ oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
☐ inny		
1.3. Granice zaskarżenia		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
☐ na korzyść ☒ na niekorzyść	☒ w całości	
	☐ w części	☒ co do winy
		☐ co do kary
		☐ co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		

☒	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu
☐	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu
☐	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia
☒	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia
☐	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka
☐	art. 439 k.p.k.
☐	brak zarzutów

1.4. Wnioski

☒ uchylenie	☐ zmiana
---	---------------------------------

2. USTALENIE FAKTÓW W ZWIĄZKU Z DOWODAMI PRZEPROWADZONYMI PRZEZ SĄD ODWOŁAWCZY

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione

Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione

Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
-----	-----------	--	-------	-------------

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów

<i>Lp. faktu z pkt 2.1.1</i>	<i>Dowód</i>	<i>Zwięźle o powodach uznania dowodu</i>

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)

<i>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</i>	<i>Dowód</i>	<i>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</i>

1. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW I WNIOSKÓW

<i>Lp.</i>	<i>Zarzut</i>	
1.	Obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 231 § 2 k.k. polegająca na dokonaniu błędnej wykładni i niesłusznym przyjęciu, że oskarżeni płk. E.Z. i prof. L.K. jako funkcjonariusze publiczni, o których mowa w art. 115 § 13 pkt 6 i 8 k.k., zawierając w dniu 23 lutego 2018 r. umowę zlecenia nr [...] nie działali w sferze władczej warunkującej odpowiedzialność z art. 231 k.k., a jedynie w sferze stosunków gospodarczo – usługowych, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że umowa zlecenia nr [...] z dnia 23 lutego 2018 r. została zawarta pomiędzy	☐ zasadny ☐ częściowo zasadny ☒ niezasadny

Instytutem w W. reprezentowanym przez pełniącego za dyrektora instytutu płk. E.B., obowiązki dyrektora instytutu prof. dr hab. N. med. L.K., a płk. E.B., co jednoznacznie wskazuje na zawarcie umowy cywilnoprawnej – z samym sobą w rozumieniu art. 108 k.c. i na naruszenie kompetencji przez funkcjonariuszy publicznych w sferze imperium funkcji władczych w rozumieniu art. 231 k.k., co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że oskarżeni wypełnili znamiona określone w art. 231 k.k.,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, a polegający na bezpodstawnym przyjęciu braku porozumienia pomiędzy oskarżoną płk. E.B. a oskarżonym prof. dr hab. n. med. L.K. przy popełnieniu inkryminowanego czynu, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci: pełnomocnictwa nr [...] z dnia 10 lipca 2017 r. do jednoosobowej reprezentacji I. w czasie nieobecności dyrektora Instytutu płk. E.B., rekomendacji płk. E.B. na stanowisko koordynatora całodobowej opieki medycznej nad podchorążymi W. w ramach umowy nr [...] z dnia 2 lutego 2018 r., protokołu konieczności wykonania pracy w ramach pozostałych zleceń i badań eksperymentalnych nr [...] z dnia 2 lutego 2018 r., rozkazu dziennego nr [...] z dnia 8 lutego 2018 r., decyzji nr [...] z dnia 23 lutego 2018 r. oraz umowy zlecenia nr [...] z dnia 23 lutego 2018 r., a także wskazań logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego jednoznacznie wynika istnienie pomiędzy oskarżonymi takiego porozumienia, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku uniewinniającego.

☐ zasadny

☐ częściowo zasadny

☒ niezasadny

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny

Wniosek

Uchylenie wyroku sądu i instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

☐ zasadny

☐ częściowo zasadny

☒ niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Pomijając nieprawidłową konstrukcję środka odwoławczego, w którym zarzucono zarówno błąd w ustaleniach faktycznych, jak i obrazę prawa materialnego należy wskazać, że żadne z tych zarzutów nie znalazł potwierdzenia w realiach sprawy.

Ad. 1 Zarzut obrazy prawa materialnego nie zasługiwał na uwzględnienie. Sąd I instancji prawidłowo zdekodował bowiem działalność objętą zarzutami w kontekście znamion zarówno art. 231 jak i art. 296 k.k., wskazując na zasadnicze elementy wykluczające wydanie wyroku skazującego (s. 18 – 22 uzasadnienia sądu I instancji). Przyjęcie jednego z nich kontestował prokurator w omawianym zarzucie podnosząc, że działanie oskarżonych dotyczyło sfery

imperium funkcji władczych w rozumieniu art. 231 k.k., a nie stosunków gospodarczo – usługowych. Na uzasadnienie swojego stanowiska powołał podstawę działania I-u jako podmiotu leczniczego w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, wskazując że szpital realizował zadania publiczne, zaś oskarżony w inkryminowanym czasie pełnił funkcję zarządczą gospodarując mieniem Instytutu. Powyższe nie może jednak zdezawuować prawidłowo ustalonych okoliczności, że I., jako jednostka organizacyjna posiadająca osobowość prawną, działa nie tylko w wykonaniu swej funkcji publicznej, lecz także w sferze gospodarczo – usługowej, jako podmiot prawa cywilnego (w tym zawieranie umów cywilno – prawnych) bez względu na to, że dysponuje środkami publicznymi. Istnieje zatem taki zakres działalności, w której występuje jako równorzędny podmiot prawa cywilnego. Na tym polu nie można mówić o działaniu w sferze publicznej (władczej). I właśnie na tej płaszczyźnie została zawarta umowa zlecenia nr [...], gdyż umowa zawarta pomiędzy I. a W. na zorganizowanie na terenie I. Izby Chorych dla podchorążych miała charakter stricte komercyjny i wynikała z prowadzenia przez Instytut samodzielnej działalności gospodarczej (s. 21 uzasadnienia). W celu realizacji powyższej umowy płk. E.K., po dokonaniu szeregu czynności o charakterze weryfikacyjnym, w tym również natury prawnej (stosowna opinia radcy prawnego L.S.) zlecono prowadzenie całodobowej koordynacji tej komercyjnej usługi w czasie, który wykraczał poza godziny urzędowania.

Zasadnie przy tym sąd I instancji zwrócił uwagę na rysującą się na tle orzecznictwa wątpliwość odnośnie do zakresu stosunków (chodzi o to, czy mają one charakter wyłącznie publicznoprawny czy także prywatnoprawny), w jakich niewypełnienie obowiązków lub przekroczenie uprawnień stanowiłoby przestępstwo z art. 231 k.k. Opowiedział się za jednym z przedstawionych poglądów. Samo przyjęcie jednej z obiektywnie możliwych interpretacji danego przepisu prawa karnego materialnego nie przesądza jeszcze o wadliwości opartego na niej rozstrzygnięcia i nie daje asumptu do stawiania skutecznego zarzutu obrazy prawa materialnego, skoro stanowisko w tym zakresie zostało wyczerpująco umotywowane (s. 19 – 21 uzasadnienia). Stanowi wyraz realizacji zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu w zakresie interpretacji przepisów prawa (art. 8 § 1 k.p.k.). W świetle uznania, że wyżej omówione przyczyny dekompletują in casu znamiona określone w art. 231 k.k., kwestia cywilno – prawnej oceny umowy zlecenia nr [...] pozostawała w zasadzie irrelevantna. Wskazać tu jedynie można, że w oskarżeniu opierali się w tej mierze na stosownym pełnomocnictwie i opinii prawnej, w świetle której nie było co do niej zastrzeżeń, jak również bazowali na dotychczasowej praktyce podpisywania przez Instytut podobnych umów. Żadnych zastrzeżeń na tym polu nie sformułowano także w następstwie kontroli MON. Dodać trzeba, że do tej pory umowa ta nie została zakwestionowana od strony cywilnej przez kolejną dyrekcję Instytutu. Uznano ją jedynie za „ekonomicznie nieuzasadnioną” i wypowiedziano, lecz zastrzeżono zapłatę wynagrodzenia za świadczoną pracę.

Ad. 2 Zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych mający polegać na bezpodstawnym przyjęciu przez sąd I instancji braku porozumienia pomiędzy oskarżonymi skarżący zdaje się nie dostrzegać, że działanie wspólnie i w porozumieniu nie należy do znamion art. 231 k.k. Kwestia współsprawstwa, której skarżący poświęcił wiele uwagi w pisemnych motywach środka odwoławczego, ma wszak znaczenie wtórne wobec ustaleń w zakresie realizacji znamion przestępstwa. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie bytu przestępstwa, by móc następnie analizować jego formę zjawiskową. Istotne w niniejszej sprawie było to, że komplet znamion nie został zrealizowany, co czyniło badanie istnienia porozumienia pomiędzy

oskarżonymi bezprzedmiotowym. Owo porozumienie musiałoby notabene istnieć 10.07.2017r., trwać także 16.12.2017r. i obejmować inne jeszcze osoby (A.O., L.S. oraz R.D.). Na to dowodów nie było. W zaistniałej sytuacji musiała istnieć między oskarżonymi kooperacja, ale nie w sensie prawnokarnego porozumienia, bo nie było tu zamiaru popełnienia przestępstwa. W uzasadnieniu apelacji znalazło się między innymi także twierdzenie o braku aprobaty wobec ustaleń sądu I instancji w zakresie niemożności uznania, że oskarżeni działali umyślnie, z zamiarem bezpośrednim kierunkowym – w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Wykazaniu trafności odmiennej oceny w tej materii nie mogło jednak posłużyć wyliczenie na s. 13 apelacji wybranych dowodów. Dla wyprowadzenia prawidłowych wniosków konieczna była bowiem ich ocena i to dokonana stosownie do treści art. 410 k.p.k., a więc mająca charakter nie wybiórczy, lecz kompleksowy. Ten warunek zrealizował sąd I instancji. Całokształt materiału dowodowego dawał podstawy do uznania, że umowa zlecenia została podpisana przez oskarżonego posiadającego do tego adekwatne pełnomocnictwo, po uzyskaniu wszelkich zgód i opinii, w tym opinii prawnej co do poprawności jej konstrukcji, jak również stanowiła swoistego rodzaju kontynuację podpisanej już uprzednio umowy z oskarżoną na świadczenie pracy tego samego rodzaju. W tych warunkach nie było pozbawione racji bytu twierdzenie, że oskarżeni mieli powody, aby działać w przekonaniu zgodności podjętych czynności z obowiązującym prawem. Żadne dowody nie przemawiały o istnieniu zamiaru forsowanego w apelacji i opartego wyłącznie na dowolnych domniemaniach skarżącego. Koincydencja czasowa sama w sobie nie dawała podstaw do przyjęcia egzystencji zamiaru. Co znamienne w ustalaniu znamion strony podmiotowej, to nie inicjatywa oskarżonej doprowadziła finalnie do podpisania przedmiotowej umowy, lecz działania ze strony innych pracowników I. (vide zeznania A.D.). Dowodzą one w sposób dobitny braku racji skarżącego w twierdzeniu, że oskarżeni działali z zamiarem dokonania przestępstwa.

1. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności

1.

2. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji

Przedmiot utrzymania w mocy

wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie, So 16/23

1.

Zwiążle o powodach utrzymania w mocy

uznanie zarzutów apelacji za niezasadne

5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji

Przedmiot i zakres zmiany

1.

Zwiążle o powodach zmiany

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji

5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia

☐ art. 439 k.p.k.

1.1.

Zwiążle o powodach uchylenia

2.1.

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości

☐ art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiążle o powodach uchylenia

Konieczność umorzenia postępowania

☐ art. 437 § 2 k.p.k.*Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia*

3.1.

☐ art. 454 § 1 k.p.k.

4.1.

*Zwięźle o powodach uchylenia***5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania****5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku***Punkt
rozstrzygnięcia
z wyroku**Przytoczyć okoliczności*

1. KOSZTY PROCESU	
<i>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</i>	<i>Przytoczyć okoliczności</i>

Stosownie do treści art. 636 § 1 k.p.k. kosztami postępowania odwoławczego został obciążony Skarb Państwa, albowiem środek odwoławczy pochodził od prokuratora.

2. PODPIS		
Marek Motuk	Igor Zgoliński	Adam Roch

[WB]

[r.g.]